

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Svetovni položaj.

Zvezne armade so še doslej povsod častno in nezlomljivo nastopile; vsak občuduje korajžo Nemčije in Avstrije, ki si upate s svojima armadama kljubovati po številu mnogo močnejšemu sovražniku, trojnemu sporazumu.

Nemčija je doslej z urnebesno hitrostjo prekoračila francosko in belgijsko mejo in podila francosko in belgijsko armado v zadnje postojanke. Belgija je večinoma že v nemških rokah, sedaj se brani jedino še Antwerpen. Pred Parizom so se pa postavili Francozi in Angleži v obupno defenzivo. Že od 5. septembra vihra grozovit boj med nemško zmagovito in za obstoj se borečo francosko-angleško armado. Ni še sicer odločitve, vendar so zadnja poročila jedina v tem, da je francosko-angleška armada na celi črti prešla iz ofenzive v defenzivo in jih Nemci povsod pritiskajo nazaj.

Na severnem bojišču so se naše čete, ki so se bile okoli Lvova in pod Danknom in Auffenbergom srečno združile in se pripravljajo na nove boje. Kako strahovito so morale ruske čete v zadnjih bojih trpeti, je že iz tega razvidno, da so se naše armade lahko združile in zavzele nove utrjene pozicije, ne da bi jih Rusi mogli na tem ovirati. Zadnje dni so se vršile le manjše praske med avstrijskimi in ruskimi četami.

Medtem ko so naše čete z brezprimerno žilavostjo zadržavale velikansko premoč pred nadaljnim prodiranjem, je nemški general Hindenburg potolkel v vzhodni Prusiji še zadnje ostanke tamošnje ruske armade in ni samo očistil vso Prusijo, ampak že celo zmagovito prodira v Rusijo.

Na jugu so naše čete slajno premagale srbske divizije, ki so se drznile vdreti v našo Slavonijo in zasledovale sovražnike, kolikor jih niso vjeli ali pobili celo preko

srbske meje. Srbija stoji vsled zadnjega poraza pred obupom. Najboljše čete so uničene, v Srbiji sami se razširja celo med vojaštvom uporni duh. Kar jih pa ne bode pokosil avstrijski meč, bode pomorila pa kolera, ki že neznansko po Srbiji razsaja.

Evropska vojna se je zadnji čas prenesla tudi na vse kolonije. Posebno v Afriki se že med seboj bijejo maloštevilni oddelki evropskih držav. Večinoma so to le malenkostni boji, ki na celoten položaj nimajo skoro nikakega vpliva. Izmed teh bojev je še najvažnejši boj na Daljnem Vzhodu, kjer so začeli Japonci bombardirati nemško naselbino Kiaučau, ki je precej zelo dobro utrjena. Videti je pa, da Japonci nima prave korajže; najbrž se boji Severne Amerike, ki vedno večjo pozornost obrača v japonsko okolico.

Ostale države so še doslej nevtalne. Kakor sedaj kaže, bo bržkone prisiljena zagrabiti za meč Turčija, ki je v zelo napetih razmerah z Anglijo in očitno nastopa na strani Avstrije in Nemčije. Pač pa delajo Angležem že sedaj velike skrbi upori v Egiptu in Indiji, ki lahko za Angleže postanejo v sedanjem položaju usodepolni.

Zadnji poziv.

K službi z orožjem v črni vojski so do sedaj še klicani: 1. Vse v letu 1894. rojene, črni vojski podvržene osebe in 2. vse v letu 1893. in 1892. rojene, črni vojski podvržene osebe, katere so bile pri naboru leta 1914. s pripombo „Zurückzustellen“ (nazaj postaviti) zaznamovane. Ti črnovojni zavezanci pridejo seveda najprvo na nabor, k službi bodo pa sposobni poklicani še-le pozneje.

Cesar obiskal ranjence.

Dne 19. t. m. je cesar obiskal ranjence na Dunaju. Cesar je v bolnici po-

slušal pripovedovanje prizorov iz bitk in je tako srčno občeval z ranjenci, da so navzoči ginjenosti jokali. Imena dveh amputiranih ranjencev si je dal cesar za beležiti. Oči ranjencev so se iskriale, ko je cesar za vsakega imel prijazno besedo. V bolnici, katero je cesar obiskal, je tudi več Slovencev. V veliki dvorani je cesar govoril z vojaki v njihovem materinem jeziku. Tako je cesar govoril poljsko, češko, mažarsko, hrvaško, kar je vojake navdalo s posebnim veseljem. Za tri vojake je cesar naročil, naj se mu napiše njihove naslove ter bodo ti vojaki deležni posebne cesarjeve milosti.

Šolske knjige šolske zvezke

in
šolske potrebščine
pri
J. Krajec nasl. in Urb. Horvat-u
v Novem mestu.

Nemško prodiranje na Rusko.

Na vzhodnem bojišču so nemške čete dne 17. t. m. pri Avgustovu premagale 4. finsko strelsko baterijo. Pri prodiranju proti trdnjavi Osoviec sta bila kraja Grajevo in Szezuczyn po kratkem boju zavzeta.

Avgustov je rusko mesto zahodno od trdnjave Grodno blizu vzhodne pruske meje. Južno od Avgustova leži ob reki Bober trdnjava Osoviec, severozahodno od Osovieca pa Grajevo in Szezuczyn.

Rennenkampf pobegnil iz Gumbinnena.

Znano je, da se je generalissimus narevske in vilnske armade v Vzhodni Prusiji nastanil tako, kakor da dežele več ne zapusti. Nastanil se je v Gumbinnenu. Ko se je pa po Hindenburgovem nastopu vojaški položaj izpremenil, je Rennenkampf hitro iz dežele pobegnil.

Papež za mir.

Sv. Oče je izdal oklic, v katerem se obrača na evropske vladarje s sledečimi besedami:

Vladarje narodov slednjič nujno vse prosimo in zarotujemo, naj bi zaustavili vsa nasprotstva v blagor človeške družbe. Naj bi pomislili, da je temu umrljivemu življenju že samoobsebi prisojenega preveč gorja in zla, kaj bi torej mi sami to gorje še množili in večali! Naj bo dosti razvalin! Dosti človeške krvi je že prelite. Naj bi se požurili ter se začeli pogajati za mir; naj bi si podali roke. Na ta način si bodo zaslužili pri Bogu obilo plačilo zase in za svoja ljudstva, zraven pa si bodo pridobili zaslug za svojo človeško kulturo.

Pomislijo naj tudi, da bodo napravili s tem nam — ki nam je izvrševanje apostolskih dolžnosti ob teh splošno razburkanih razmerah silno otežkočeno — zelo zaželjeno in dobrodošlo uslugo.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Po drugi bitki pri Lvovu. Več 100.000 Rusov mrtvih in ranjenih. Poročevalec lista „Reichspost“ poroča z bojnega polja: Naša armada je v svojih novozavzetih postojankah po naravnih in umetnih obrambnih napravah dobro zavarovana. Častniki kakor tudi moštvo naše armade si bo lahko v teh postojankah malo odpočilo od dosedanjih napornih bojev, bo lahko tam skrbelo za snago svojega telesa in dobilo

LISTEK.

„Ubijač...“

(Dalje.)

„Po neumnosti, da, in iz nepremišljenosti! Ko sem začul, da me boste odgnali s silo, je vse zavrelo v meni! Jutri ali pojutrišnjem, ko bi bila z materjo skončala zadnja dela, bi bil prišel sam. Pa se vam je tako mudilo!“

„Ne morem pomagati.“

„In pri misli, da me boste uklenjenega gnali skozi vas in bodo ljudje gledali za mano in se rogali, se mi je zavrtelo v glavi, da sam nisem vedel, kaj delam — —.“

„Ako bi se bil vedel pametno, bi te ne bil uklepal! Kaj imam jaz od tega, ako nosiš ti naročnike?“

Dospela sva na cesto.

Segel sem v torbo po ključek. „Pokaži,“ sem velel, „da vidimo, kako in kaj!“

Odklenil sem žabico, mu snel verižico in jo spravil v torbo. „Ako boš tako, kot se spodobi, te ne bom več uklepal!“ sem rekel. „Star si že dovolj, da bi lahko vedel, kaj je prav in kaj ni prav.“

Veselnje je zagorelo fantu v očeh in živahno si je začel drgniti in mencati otrple roke, da spravi kri zopet v stari tok.

Od tistega prijetnega hladu in mehkih sapic, ki so mi zjutraj drugovale na mojem potu v Gorjance in od onih, ki so nama vele nasproti nazaj grede skozi gozd, je bilo nad trdo državno cesto/čutiti revno malo. Cesta, vsa gladka in bela, kakor da jo je zapadel nenaden sneg, se je razgrevala bolj in bolj. Ognjeni solnčni žarki so odbijajoč se od nje neusmiljeno žgali v obraz in jemali vid, da so se oči venomer zalivale s potom in solzami. Zato sva se držala, kolikor je le bilo mogoče, poljskih in gozdnih steza, dasiravno sva si pot na ta način nekoliko podaljšala.

Moj „ubijač“ jo je nekam dobrovoljno mahal poleg mene in od časa do časa si je celo zazvižgal ali pritajeno zapel prešerno pesem, kakor da ni na poti v ječo, marveč kot da se vrača rano v jutro domov ponoči, ki jo je prefantoval na vasi ali pod oknom svojega dekleta. Bog ve, morda si je s tem hotel samo pregnati težko misel in skrb, ki mu je nedvomno klujuvala v srcu.

Potoma mi je tudi natančneje pravil, kako in zakaj je bil pred petimi tedni namahal Podbojevega.

Pri Andreju pod Gorjanci so imeli tiste dni zalo natararico. Doma je bila menda od nekod z Gorenjskega. Lepo dekle pa fantje, to veste, kaj se pravi! Smukali so se okrog nje in poskušali svojo srečo zdaj ta, zdaj oni, toda s posebnimi uspehi se ni mogel hvaliti ne eden ne drugi. Samo njemu — bil je v resnici brhek in postaven fante — je bila nekoliko prijaznejša. Zato pa so mu tudi bili vsi tisti, ki so morali od nje z dolgimi nosovi, in oni, ki so teh nosov še čakali, pošteno gorki. — Ko je predkresno nedeljo prišel k Andreju in sedel pri mizi, kjer je bila zbrana že cela vrsta, so vsi vstali in odšli k drugi mizi. On je ostal, kjer je bil, poklical pred se štefan vina in Lina, natararica, je morala sestiti k njemu. Oni so kmalu začeli pikati in zbadati.

„Otrokom vode, pa ne vina! — Kdor ni za nas, naj gre ven! — Naj udari, če je za kaj!“

Taki in enaki pozivi na korajžo so od pijane petorice leteli na Brundovega. Ta pa je lepo pil svoje vino in se zabaval in smejal z natararico, kot da je sam v sobi.

Ko so oni pri drugi mizi le videli, da tako ne pojde, je Podbojev vstal in šel ven. A takoj nato se je vrnil v sobo z litrom mleka. Zgrabil je štefan vina,

ki je stal pred Brundovim, ga zalučil skozi vrata na cesto in postavil predenj steklenico z mlekom rekoč:

Tu imaš mleko, smrkovec, to pij, vino bi ti škodilo!“

Brundov ni črnil besedice, samo poblebel je kot zid, zgrabil liter za vrat, se stegnil preko mize in ga z vso močjo treščil Podbojevemu v glavo. Lina je glasno zavpila, oni štirje na drugem koncu so planili kvišku in planili proti Brundovemu. Ta je z mizo vred prevrnil dvoje najbližjih nasprotnikov, razčesnil stol, s katerega je bil vstal, na dvoje in — dobrih pet minut pozneje je bil v sobi čist zrak.

„Dva sta si jih izprosila po glavah“, je pripovedoval Tone, druga dva po plečih, Jankeljna pa, ki jih je nastregel in naložil obenem po butici in čez hrbitišče, so proti večeru odnesli kakor otroka v rjuho zavitega po bližnjicah domov!“

„Ali, kako si mogel tako lahko in ne da bi se jih sam pošteno nalezal, opravi s peterimi?“ sem ga vprašal zadovoljno in nehote z nekakim priznanjem.

„Da si sam opravil tako lahko s peterimi in to ne da bi se jih bil sam pošteno nalezal, je vseeno malce čudno!“ sem rekel.

(Dalje sledi.)

tudi dovolj hrane. Sempatje bo moglo tudi mirno spat, česar so čete dosedaj že delj časa silno pogrešale.

Obenem se bo za utrjeno črto sedaj lahko mirno skrbelo, do se naše čete izpolnijo, da se armada dovolj preskrbi z vsemi potrebnimi vojnimi potrebščinami, kar jih je dosedaj manjkalo za uspešno ustavljanje mogočno pripravljene in v veliki premoči proti nam prodirajoče ruske armade. Naše orožje je prizadajalo Rusom že ogromne izgube. Te izgube znašajo več stotisoč mož mrtvih in ranjenih. Vsa sila ruskega naskoka je buknila ob našo armado. Ni nam sicer bilo mogoče se otresti tega silnega naskoka, a prenesli ga vendar smo, ne da bila naša vojna sila zrahljana ali pritiskena ob stran. Sovražnik je bil prepričan, da se mu bo posrečilo, samo z enim silnim udarcem razdrobiti našo očetnjavo. A hudo se je zmotil!

Kakor je iz dosedanjih bojev razvidno, se je Rusija že od letošnje zgodnje pomladi tajno, a strastno pripravljala na vojno. Njena armada je bila že več mesecev pred izbruhom vojske do dobra pripravljena za bliskovit nasilen napad na avstrijske postojanke. Za naglost se je poskrbelo posebno vsled tega, ker so bili naši sovražniki prepričani, da bo tudi nemška armada v naglem prodiranju napadla Francijo. Vpad nemške armade v Francijo se je v resnici izvršil in se tudi popolnoma posrečil, akoravno je trčila nemška armada na močno in po angleških in pa belgijskih armadah pomnoženo in ojačeno francosko vojno silo. Poleg tega je morala nemška armada najprvo streti veliki francoski trdnjavski obroč.

Glavni uspeh dosedanje evropske vojske leži v tem, da Francija zaman kliče Rusijo na pomoč proti Nemčiji. Rusija je namreč vsled močnega odpora naše avstrijske armade kljub svoji mogočni armadi zvezana ter se ne more premikati, kakor so si gospodje Rusi želeli. Rusija je s svojimi 175 milijoni prebivalcev napram Nemčiji v tako neugodnem položaju, da ne more proti njej postaviti večje armade, kot jo je postavila mala Srbija proti Avstriji. Nemčija je poslala v Izhodno Prusijo proti Rusom skoro same pruske domobranske in črnovojniške čete, katerim se je posrečilo, da so premagale in uničile najboljše ruske čete, med njimi cel ruski carjev gardni kor. Tako dobro so se dosedaj držale avstrijske in nemške zavezniške čete proti Rusiji, ki ima v Evropi izmed vseh držav največje število prebivalstva. Vsled tega gojimo tudi upanje, da bo končna zmaga na čeli črti naša!

Dankl in Auffenberg pri glavni armadi. Danklova in Auffenbergova armada sta se združili z glavno armado. To je zelo veselo poročilo, ki nam potrjuje, da se je tudi drugo umikanje izvršilo mirno in redno po načrtu.

Mali spopadi v Galiciji. 19. septem. (Koresp. ur.) Uradno se poroča: Vrši se novo grupiranje naše armade na severnem bojišču. Osamljen napad neke ruske divizije dne 17. septembra je bil krvavo odbit. Na vzhodni strani ležeči mali vojaško utrjeni most pri Sieniavi, katerega so od naše strani branili le maloštevilni oddelki, je prisilil Ruse, da so razprostrli dva svoja armadna zbora in težko artilerijo v bojno črto. Ko je trdnjava izvršila svojo nalogo, so jo naše čete prostovoljno zapustile.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Sieniava leži 25 km severno od Jaroslava, ki je utrjeno mesto severno od Przemysla.

Na severu odmor. Razni listi poročajo, da so Rusi veliko več trpeli kot mi. O odločilnem ruskem napadu ni ničesar čuti. Rusi se zelo počasi pomikajo za našimi četami. Vse reke so narasle, zato je prehod čez nje zelo težaven.

Parnik Bathory pogreznjen.

Ogrski koresp. urad poroča z Reke: Ravnateljstvo paroplovne družbe Adria poroča uradno, da se je parnik te družbe „Bathory“, ki je plul iz Havra proti Reki, in sicer z angleško in francosko svobodnico, v bližini pristanišča Ligo potopil. Ravnateljstvo izjavlja, da ima dokaze za to, da je bil parnik od tuje sile pogreznjen. Na podlagi teh dokazov se bo zahtevala odškodnina. Moštvo se je rešilo.

Najnovejše vesti trdijo, da so parnik potopili Angleži in da je moštvo v angleškem vjetništvu.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Od 5. septembra dalje — to je 17 dni — že divjajo hudi boji med Oiso in Marno in še vedno ni pala odločitve. V splošnem je položaj za nemške čete ugoden, tako da lahko računamo na končen uspeh nemškega orožja. Vsi dosedanj francoski napadi so bili odbiti, medtem ko so bile nemške čete povsod, kjer so prišle z ofenzivo, zmagovite. Posebno velja to za armado nemškega prestolonaslednika. Bitka je že toliko dozorela, da stojimo neposredno pred odločitvijo.

Naprej do odločitve. Pri bojih za Reims so nemške čete osvojile trdnjavam podobne višine Craonnylle in pri prodiranju proti gorečemu Reimsu zavzele kraj Betheny. Pri napadu na obrambno črto južno od Verduna so prekoračili zmagovito vzhodni rob ozemlja pri Loraine, ki so ga branile čete 8. francoskega armadnega zbora. Francoski napad na severovzhodni fronti pri Verdunu so odbili. Nemci so južno od Noyona odločilno porazili dva francoska armadna zbora. Pri napadu na Chateau Brimond pri Reimsu je bilo vjetih 2500 Francozov. V Belgiji je položaj neizpremenjen.

Razglas.

Z ozirom na vojne dogodke obstoja nevarnost, da se zaneso k nam kože. Najuspešnejše sredstvo proti tej bolezni je cepljenje. Javno, brezplačno cepljenje proti kozam se bode vršilo v novomeškem in topliškem zdravstvenem okrožju na sledečih cepilnih postajah:

A. V novomeškem okrožju:

1. oktobra v Šmihelu ob 2. popoldne.
2. in 3. oktobra v Novem mestu ob 3. popoldne. (Za moške 2., za ženske in otroke 3. oktobra.)
3. oktobra v Beli cerkvi ob 10. dopoldne, v Birčni vasi in Št. Petru ob 2. pop.
5. oktobra v Prečni ob 3. popoldne.
6. oktobra v Orehovici ob 1., v Podgradu ob 2., v Stopičah in Brusnicah ob 4. popoldne.
7. oktobra v Mirni peči ob 3. popoldne.
9. oktobra v Valti vasi ob 3. popoldne.

B. V topliškem okrožju:

8. oktobra v Toplicah ob 10. dopoldne in v Soteski ob 2. popoldne.
10. oktobra v Poljanah ob 10. dopoldne in v Črmošnjicah ob 2. popoldne.

Cepilo se bo na navedenih postajah in sicer v Novem mestu v mestni dvorani (rotovžu), drugje v šoli. Nujno se vabijo vsi oni, ki še niso bili cepljeni, in vsi, pri katerih je poteklo že več kot šest let po cepljenju, da se dajo sedaj cepiti, oziroma nanovo cepiti proti kozam.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo,

dne 23. septembra 1914.

Francoske pšice.

Francozi so v sedanji vojni uvedli novo orožje, pšice, ki se meče iz zrakovplovov in letal. Nad neko nemško četo, ki je leže streljala, sta se 1. septembra prikazala v višini 1200 do 1500 m dva

aeroplana. Kakih 15 vojakov se je nenadoma zvil v bolečinah, ki so jih večinoma začutili v nogah, in bližnji konji so se splašili. Ko so vojaki pogledali na boleče mesto, so z začudenjem opazili, da jim tiče v mesu železne pšice, ki niso mogle biti sprožene od nikoder drugod, nego iz aeroplanov. Dognalo se je, da je bilo vrženih kakih 50 pšic in da so zadetki znašali 33 odstotkov. Rane so bile večinoma nevarne in so se kasneje gladko zacelile, le en vojak, ki ga je pšica zadela v glavo, je bil na mestu mrtve. Tudi en konj je bil zadet v glavo. Letalske pšice so 10 cm dolge palčice iz stisnjenejekla, debele 8 mm; tretjina spodnje dolžine je masivna in se končuje v silno tenki konici; zgornji dve tretjini dolžine sta le ogrodje iz 4 tenkih palic. S tem je doseženo, da pšica leti s konico naprej. Vsaka pšica tehta 16 gramov.

Vojska v Vzhodni Aziji.

Položaj v Čingtavu. Japonci so pri Čingtavu izprožili več min. Močno deževje zavira prodiranje Japoncev.

Položaj v Kiaučau. O položaju v Kiaučau poročajo ameriški listi: Dozdaj je angleškim polkom samo ukazano, naj ob napadu na Kiaučau skupno z Japonci operirajo. Francozi pričakujejo vsako uro povelja, da naj Angleže podpirajo. Vsak narod odpošlje najbrže dva polka. Dozdaj o izkrcanju Japoncev še ni zanesljivih poročil. V Kiaučau se je glasno prečitala vojakom brzojavka cesarja Viljema, da naj vztrajajo do skrajnosti. Vojaki so brzojavko navdušeno poslušali. Nemci so z dinamitom pgnali v zrak vsa visoka poslopja. Porušili so tudi železniški most in podrli neko kitajsko vas, a so vaščanom škodo v denarju povrnili.

Japonci napadli Yap.

Japonci so obstreljevali in porušili nemško brezžično brzojavno postajo Yap. Nemški otoki v Velikem oceanu so zdaj odrezani od ostalega sveta. Neka japonska križarka je obstreljevala in močno poškodovala parnik „Prinzessin Alice“ Soveronemškega Lloyda.

Yap je glavno mesto Yap otokov, ki spadajo k nemški Karolinski Mikroneziji v Tihem oceanu.

Japonci pred trdnjavo Tsingtau.

Z Japonskega se poroča, da je brzojavljenje po kablu med Japonsko in Kitajsko prekinjen, ker je kabel najbrže prerezala kaka nemška križarka. Japonci so pričeli Čingtau obstreljevati.

Japonske čete so se izkreale severno od Kiaučaua (Čingtau.)

Dum-dum kroglice.

Ko so se Angleži pred več leti borili z divjimi rodovi himalajskega gorovja, jih je zelo jezilo, da so se divjaki skoro norčevali iz njihovih krogel. Mnogo bojevnikov je bilo od več krogel zadetih, pa so se vkljub temu še dalje borili. Da bi učinek svojih strelcev povečali, so vojaki jeli ost svojih krogel z bajonetom nasekavati. Učinek teh krogel je bil grozen. Razdrapanost ost tega projektila ni več gladko prodrila telesa sovražnikovega, ampak je napravila hudo rano: mišičevje se je kar ovilo okrog krogel, ki je odtrgala cele kose mesa iz telesa. Če je krogla zadela na kost, je bila tudi ta na majhne drobce razbita. Ranjenec je na taki hudi rani skoro vedno v par minutah izkrvavel in umrl.

Brutalni Angleži so jeli to iznajdbo svojih vojakov takoj izkoriščati. Blizu Kalkute je mestece „Dum-dum, kjer ima angleška vlada svoj arzenal za izdelovanje orožja in municije. V tej tovarni so najprej začeli v veliki množini izdelovati patrone s projektili, ki so imeli razkldano ali nepravilno ost in so tako grozno učinkovali

na sovražnika. Po tej tovarni se tudi dandanes imenujejo vse kroglice, ki nimajo gladke osti, „dum-dum kroglice“.

Domače in tuje novice.

Osebna vest. Za župnijo Trebnje je imenovan č. g. Josip Plantarič, dosedaj župnik na Dobrovi pri Ljubljani. Novi dekan je rodom s Sv. Trojice pri Mokronogu. Častitamo dolenskem rojaku kakor tudi trebanjski župniji.

Premeščeni so bili gg. kaplani: Anton Komljanec iz Škocijana pri Mokronogu za prefekta v zavod sv. Stanislava, Jakob Fatur iz Sv. Križa pri Kostanjevici v Radovljico, Jožef Klopčič iz Trebelnega pri Mokronogu v Kamnik, Franc Nastran iz Borovnice na Trebelno, Matija Noč iz Horjula v Borovnico, Jernej Kovič iz Šmartnega pri Litiji za žup. upravitelja na Polšnik, Franc Golob iz Moravč v Škocijan pri Mokronogu, Matej Vilfan iz Cerknice v Sodražico, Jožef Muren iz Sostra v Košano. Nameščen je bil semeniški duhovnik Janez Burnik za kaplana pri Sv. Križu pri Kostanjevici.

Pomožni odbor za občino Šmihel-Stopiče. Gospod Hafer, lastnik kinematografskega podjetja, je poklonil pomožnemu odboru za občino Šmihel-Stopiče 19-20 K v njegove namene. Odbor se blagemu gospodu darovalcu prisrčno zahvaljuje in priporoča zabave in poduka želnemu občinstvu toplo, da obiskuje to domoljubno podjetje prav mnogoštevilno.

V cesarice Elizabete bolnico je v torek, dne 22. septembra dospelo 40 vojakov-rekonvalescentov raznih narodnosti, med njimi so nastopni Slovenci: Savnik Jožef, infant. 17. I. R. 9. komp., vas Skopice, fara Cerklje; Kmet Franc, infant. 17. I. R. 14. komp., iz Mirne; Berzin Karol, enoletni prostov., korporal, I. R. 27, 2. Feldkomp.; Omahna Ignac, dež. bramb. polk 27, 17. komp., iz Blagovice; Hočevar Franc, tit. korporal 17. I. R., 13. komp., iz Rake; Rožman Jožef, infant. 97. I. R. 4. komp., vas Popetra, Istra, županija Marezige; Krajl Tomaž, nadom. rez. 17. I. R. 2. komp., Podzemelj (Črnomelj); Jevnik Jožef, 17. I. R. 11. komp., Kostanjevica.

Za orožje nesposobni naborniki. Prebivalstvo se opozarja na določilo v § 45, 5, drugi odstavek bramb. prep. I. del, po katerem se ima onim nabornim obvezancem, glede katerih se pri naboru z ozirom na njihovo sposobnost storjeni sklep „nesposoben za orožje“ glasi, na njihovo zahtevo v dokaz dovršene naborne dolžnosti od pristojne politične okrajne oblasti takozvano odveznico od službene dolžnosti uradoma izročiti.

1.250.000 prostovoljcev v Avstro-Ogrski. Kakor poroča berlinska „Nationalzeitung“ se je priglasilo v avstro-ogrski monarhiji do konca preteklega tedna 1.250.000 prostovoljcev, ki žele iti na bojno polje.

Vojska naučila Parižane moliti. V nedeljo dne 12. septembra so v cerkvi Notre-Dame molili za srečen izid vojske. Pobožnosti se je do 30.000 oseb udeležilo. Trgi in ceste okoli cerkve so bili polni ljudi. V cerkev so prišli vsi poslanci, generalni svetniki, častniki in uradniki ki bivajo v Parizu.

Italija vztraja proti kričačem. Italijanska vlada se nikakor ne da preplašiti po kričanju republikancev, framasonov in socialnih demokratov, ki so popolnoma pod vplivom francoskega časopisja. Ker so ostala vsa sredstva brezuspešna, da bi vlada zavzela drugačno stališče, so poizkusili Avstriji sovražni elementi s pouličnimi demonstracijami. Policija mora zdaj z vso silo delati, da se teh demonstracij na javnih trgih in ulicah v Rimu ubrani. Na korzu so 15. t. m. zvečer več časa demonstrirati. Vendar je to gibanje, kakor zatrjujejo zanesljiva poročila, omejeno le na Rim in Genovo.

Na deški meščanski šoli v Krškem se je pričel redni pouk dne 16. septembra. Sprejetih je bilo 81 dečkov in 32 deklic kot hospitantke, torej skupaj 113 šolo obiskujočih.

Zalostna usoda matere. Neka žena po rojstvu iz Švice, je imela najprej moža iz Nemčije, kateremu je rodila dva sina — nemška državljana. Ko je ta mož umrl, se je omožila z drugim možem, Francozom, s katerim je imela tudi dva sina — francoska državljana. Ob izbruhu vojske so morali iti v vojsko vsi štirje sinovi, dva k nemški, dva k francoski armadi. Tako so si bratje stali kot sovražniki nasproti in so, kakor poroča „N. A. Z.“ vsi štirje padli na vojnem polju.

Ogrski orožnik ujel tri srbske častnike. Iz Bileka poročajo: Tukaj se vsi smejejo zvišati, s katero je neki semkaj prideljeni ogrski orožnik ujel tri srbske častnike. Orožnik je nekega večera patroliral in je prišel na svojem potu do neke samotne kmečke hiše. Ker mu je bil dolg čas, je odprl vrata hišice in vidi v svoje veliko začudenje okoli gospodarjeve mize tri srbske častnike, ki so ravno pili. Hitro se odloči, kakor da bi vodil močno patroljo in da povelje, naj se hišo obkoli. Ko je še dal povelje „los“, stopi z bajonetom v roki v sobo in zahteva od častnikov, da vržejo orožje skozi okno in da grede nato na dvorišče. Vsakega posameznega častnika je spremljal na dvorišče, kjer ga je hitro zvezal. Srbi so se bali premoči in so sledili povelju, orožnik jih je pa vesel pripeljal k našim četam.

Kitajci proti trojnemu sporazumu. V Pekinu so zelo razburjeni. Znano je namreč, da je Japonska zahtevala od Kitajske prosto roko, vsled česar so Kitajci živahno protestirali. S kitajske strani dementirajo vse govorce o nemirih in o revoltah na Kitajskem. Naglašajo se, da je na Kitajskem vse v najlepšem redu in da Kitajska pod vodstvom Junškaja ne potrebuje nobene tuje pomoči. Razburjenje proti velesilam trojnega sporazuma narašča, osobito proti Rusiji. Anglijo dolže, da hujska Japonsko proti Kitajski in da hoče Japonski nakloniti na škodo Kitajske ugodnosti.

Vlak z 1290 ranjenci in bolniki s severnega bojišča došel v Ljubljano. V petek okoli 5. ure popoldne se je v Ljubljano pripeljal četrti vlak z ranjenci s severnega bojišča.

Kupčije s sovražniki na Angleškem strogo prepovedane. Angleški spodnji zbornici je pravosodni minister predložil načrt zakona, glasom katerega se imajo angleški državljani, ki bi kupčevali s pođaniki sovražnih držav ali jim posodili denar, kaznovati s prisilnim delom do sedem let.

Rusi niso poslali vojakov čez Arhangelsk na pomoč Franciji. „Frankfurter Zeitung“ poročajo iz Kristianije: Došel je iz Arhangelskega popolnoma zanesljiv zaupnik, ki je bival več mesecev v Arhangelsku in ki je odločno izjavil, da je izmišljeno angleško poročilo, da bi bili Rusi iz Arhangelskega poslali Francozom kako armado na pomoč, ker morje tam že zdaj zmrzuje. Velik transport vojakov je na 600 km dolgi progi tudi nemogoč, ker je železnica enotirna. Laž je, da bi bili Rusi v Arhangelsko vojake skozi mesece vozili.

Razprava proti Principu in njegovim sokrivcem. Sodno postopanje proti Principu in tovarišem se zaključilo meseca novembra z glavno razpravo, h kateri bo pripuščeno le po oblasti določeno število poslušalcev.

Amerikanci molijo za mir. Washington, 19. septembra. Predsednik Združenih držav Wilson je podpisal oklic, s katerim se ljudstvo poziva, da moli za mir v Evropi. Kot splošni molilni dan je določil Wilson nedeljo, 4. oktobra. — Wilson je imel v Washingtonu velik govor, v katerem je slovesno proglašal nevtraliteto Amerike.

Bulgarijo snubijo. Predsednik londonskega balkanskega odbora Buxton je

po naročilu angleške vlade odpotoval na Balkan, da pridobi Bulgarijo in Rumunijo za trojni sporazum. Potoval je na angleški vojni ladji. Bulgariji je ponujal na škodo Turčije veliko ozemlja, če se trojnemu sporazumu pridruži in nastopi proti Turčiji. Buxton je obljubil Bulgariji tudi Dobrudžo, če bo potrebno, da se nastopi proti Rumuniji. Buxtonov namen se je izjalovil, ker se je bulgarska vlada odločila, da ostane nevtralna in da se na nobeno stran ne veže.

Vojna pisma in vojne dopisnice poštne proste pri nas in v Nemčiji. Po dogovoru med nemško poštno upravo in poštними upravami Avstro-Ogrske, Bosne in Hercegovine se prizna vojnim pismom in vojnim dopisnicam iz Nemčije in iz po nemških četah zasedenih ozemelj od zdaj naprej v Avstro-Ogrski, Bosni in Hercegovini poštnine prosta odpošiljatev, kakor našim lastnim pošiljatkam vojne pošte. Nasprotno so pa tudi naše vojne poštnne pošiljatve v Nemčijo poštnine proste.

Švedska ostane nevtralna. Stockholm, 19. septembra. (Kor. urad.) Zunanji minister je v poteku interpelacijske debate v današnji seji druge zbornice naglašal, da je vlada namenjena, varovati nevtraliteto Švedske do skrajne meje.

Italija izvažja sladkor za Angleško. Po še nepotrjenih italijanskih poročilih je dovolila Italija izvoz 600.000 ton sladkorja na Angleško. Vse se čudi (?), ker razpolaga Italija pri mali svoji produkciji s tako velikimi zalozami sladkorja.

Dosedanje nemške izgube. Badenski uradni list poroča, da so izgubile nemške armade dozdej 3080 mrtvih, 13.000 ranjencev; pogrešajo 3600 mož. Skupne izgube nemške armade znašajo torej 19.700 mož.

Zopet Angleški pomorski čoln uničen. London, 20. septembra. (Kor. Berolin.) Admiraliteta naznanja, da je dobila od avstralske vlade brzojavko, v kateri se naznanja, da je uničen podmorski čoln AE 1. Podrobnosti manjkajo.

Občudovanja vredno junaštvo našega tretjega armadnega zbora. Poveljnik tretjega armadnega zbora, general pehote Colerus von Geldern, je vojaškemu poveljniku v Gradcu, generalnemu majorju pl. Mattanovachu službeno naznanil, da je stal 3. armadni zbor med 36. in 31. avgustom v hudem boju. Tudi v drugi bitki pri Lvovu je prestal armadni zbor med napadalnim postopanjem hude boje, a je nezlomljen in z najboljšo srčnostjo svojo nalogo izvajal. Kar so čete storile, se mora občudovati in je vredno pohvale v najvišji meri.

Vstaja v Astrahanu. Dunaj 15. sep. Iz Carigrada poročajo: V Astrahanu so izbruhnili resni nemiri. Rusi so v mestu proglasili oblegavalno stanje.

Astrahan je glavno mesto ruske astrahanske gubernije. Leži na velikem otoku Volge od Kaspiskega morja kakih 60 km oddaljen. Prebivalcev šteje 130.000.

Angleške vojne ladje pred Dardaneli. Istočasno z nekim velikim francoskim parnikom se je pripravljala 8. t. m. popoldne v Solun angleški torpedni rušilec „Hussar“. Oblasti so Angležu ukazale, da mora pristanišče v 24. urah zapustiti; a v tem času je dovolj premoaga naložil. Ponoči se je odpeljal proti Dardanelom, kjer so 7. t. m. štiri angleške križarke križarile.

Španci za Nemčijo in Avstrijo. Berolin, 18. septembra. Tudi v Španiji se javno mnenje presukava. Španci več ne simpatizirajo za Francijo, ki podpira rusko politiko, marveč so njih simpatije zdaj na strani Nemčije in Avstro-Ogrske.

Kako je sprejel načelnik našega generalnega štaba vest o smrti svojega sina. Vodja armade je ravno delal z visokimi štabnimi častniki v glavnem stanu, ko je bil naznanjen neki major, ki je v strogo službeni obleki naznanil generalnemu štabnemu šefu smrt njegovega sina. General je bil trenutek kakor okamenjen in je

skoraj brezglasno šepetal: „Moj Herbert!...“ Sledeči trenutek je zopet zadobil prejšnjo mirnost. Zahvalil se je majorju, ki mu je prinesel to vest, nato pa se je obrnil k gospodom svojega štaba: „Gospodje, mi delamo naprej! Kje smo ostali? ...“

Japonski topovi na ruskem bojišču. London, 19. septembra. Dopisnik „Times“ poroča iz Peterburga: Pooblaščen sem izjaviti, da so težki oblegavalni topovi, katere je Rusija kupila od Japonecev, že v bojni črti.

Države bodo izmenjale liste ujetnikov. Dunaj, 18. sept. (Kor. urad.) K berlinskemu poročilu, da je tripelententa v dogovorih z Nemčijo, da se izmenjajo med njimi liste vojnih ujetnikov, dostavlja „Fremdenblatt“, da je po posredovanju Zedinjenih držav tudi Avstrija v tem dogovoru.

Angleška križarka Glasgow uničena. Z ozirom na raznovrstna poročila se sklepa, da je nemška križarka angleško vojno ladjo „Glasgow“ potopila. „Glasgow“ je moderna, zavarovana križarka s 4900 tonami, prevozila je 26 morskih milj na uro. V morje so jo izpustili 1. 1909. Posadka je štela 376 mož.

Poveljnik angleškega sredozemskega vojnega brodovja odstavljen. Poveljnik angleškega sredozemskega vojnega brodovja je postal poveljujoči admiral brodovja v turških vodah. Dosedanjega poveljnika so odstavili, ker ni dovolj podjeten.

Nemški admiral poveljnik turške mornarice. Iz Pariza se poroča: Turška vlada je namesto angleškega admirala Limpusa imenovala nemškega admirala Suchana za vrhovnega poveljnika turške mornarice. Države trojnega sporazuma pripravljajo radi tega imenovanja ultimatum Turčiji.

Srbski dvor pobegne iz Niša? Dunajski diplomatski krogi trde, da je položaj srbskega dvora in srbske vlade obupen in da nameravajo iz Niša pobegniti. Beda, ki vlada v Nišu, je prebivalstvo tako ogorčila, da ministri s kraljem vred niso več varni. Niš sploh ni bil nikdar Karagorgjevičem vdan. V mestu je izbruhnila zdaj še kolera. Kralj Peter in ministra se bodo najbrže v Užico preselili. V Skoplje ali v Bitolj v Novi Srbiji se ne upajo, ker stanujejo tu Bulgari, Albanci in le malo Srbov.

Ruska armadna blagajna zaplenjena. Berolin, 21. sept. „Lokalanzeiger“ objavlja pismo, v katerem poroča nek vojak svoji ženi, da so Nemci v tretji vzhodnopruski bitki zaplenili tudi rusko armadno blagajno, v kateri je bilo 1.800.000 rubljev.

Talniki za varnost bosenskih železnic. Vojaške oblasti so prijele 82 oseb, ki morajo jamčiti za mir v deželi. To so Srbi, ki so celo po zločinu 28. junija več tednov bili prosti in so odstranjevali, kar bi jih oteževalo. Kljub temu se je proti njim toliko gradiva zbralo, da so jih prijeli in jim povedali, da s svojim življenjem jamčijo za mir in red v deželi; predvsem pa za varnost popotnikov na železniških glavnih progah v Bosni in v Slavoniji. Ob vsakem predoru, pri vsakem mostu in pri vsaki postaji stoje talniki, ki jih vojaki stražijo in ki morajo toliko časa tam stati, dokler se še vlak vidi. Hrvatje talnikov niso nikjer psovali, dasi jih dobro poznajo.

Loterijske številke.

Trst, 23. septembra 34 74 15 41 27

Obupen položaj v Srbiji.

Drugi prehod naših čet čez Drino. Hrvatski cenzurirani listi poročajo: Naša vojska napreduje v Srbiji z energično ofenzivo, da srbsko glavno vojsko prisili na odločilno bitko.

Obup v Srbiji. Morala srbske armade je popolnoma omajana. V nekaterih artilerijskih polkih so se vojaki uprli in so lastne topove uničili. Dozdaj je na koleri

v srbski armadi obolelo 12.000 oseb; vsak dan umre na koleri 2000 do 3000 mož. Državne banke v Valjevu, Gornjem Milanovu in v Kragujevcu so prepeljali v Niš.

Upor v srbski artileriji. Upor v srbski artileriji grozi, da okuži vso srbsko armado.

Kralj Peter zbežal v Prizren. Od popolnoma zanesljive strani se poroča, da so v Srbiji zaradi zadnjih porazov izgubili glavo. Med ljudstvom je zavladala obupnost. Naše čete so že globoko v notranjosti Srbije. Porazi so strašno delovali na dvoru in na vojskovodje, ki se boje jeze in anarhije v vojski. Kralj Peter je, ko je dobil prve vesti o porazih, zbežal v Prizren, pa se niti tam med domačim prebivalstvom ne čuti popolno varnega.

Srbski princ Jurij ranjen. Med nekim napadom na sovražnika je bil ranjen princ Jurij. Krogla, ki ga je zadela, je vdrla poleg hrbtenice in je iz telesa izstopila v desni lakotnici. Rana ni nevarna.

Najnovjša poročila.

Na severu odmor. Dunaj, 23. sept. (Kor. nrad.) Uradno se poroča: Na ruskem bojišču se zadnje dni niso vršili nobeni boji razven nekaj neznatnih kanonad. Naše čete so kljub trajno neugodnemu vremenu v najboljšem stanu. — Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer generalni major.

Naše čete prodirajo v Srbijo. V Srbiji se boré naše balkanske bojne sile z največjo vztrajnostjo za uspeh. Zelo važne postojanke so že v naši posesti. V teh bojih je bilo zaplenjenih tudi več srbskih topov. Istotako se poroča, da so sedaj obvladajoče višine zapadno od Krupanja (Jagodnja planina—Biljek—Črni vrh), za katere so se vršili večdnevni hudi boji, vse v naših rokah in da je sedaj tu srbski odpor zlomljen.

Rešeni angleški mornarji. Od potopljenih treh angleških križark je rešenih 30 častnikov. Izkrkali so se v Harwigu. Angleških mornarjev bo rešenih blizu 700. Posadka vsake napadane križarke je štela 755, skupaj torej 2265 mož; 1700 mož je utonilo.

Razrušene srbske proge. Nemiri v Novi Srbiji vedno bolj rastejo. Veliki most pri Šmokovici, na progi—Niš, je razstreljen. Pri tej priložnosti je prišlo do krvavega spopada med vstaši in srbsko vojsko, ki je bila končno pognana v beg. V Mitrovičih so vstaši uničili kolodvorsko skladišče in razdrli železniško progo. Brzojavna zveza Solun—Niš je pretrgana.

Buri in zamorci upadli v nemško južnozahodno Afriko. Angleški listi poročajo, da je prekoratil ekspedicijski zbor reko Oranje in upadel v Nemško Južno Vzhodno Afriko. Ekspedicijo tvorijo Buri, Angleži in Zamorci. Bojeviti rod Hererov, ki se je, kakor znano, dolgo časa z Nemci vojskoval, je proglasil vstajo, se pridružil angleški ekspediciji in je razvil prapor južnoafriške Unije. Višje poveljstvo ekspedicije je prevzel general Botha.

Nevredno početje francoskega brodovja. Dne 19. septembra se je pojavilo francosko brodovje pred malim dalmatinskim otokom Pelagozo, kjer stanuje le paznik morskega svetilnika z družino. Paznik oskrbuje tudi mednarodno vremensko postajo in bi imel vso pravico do mednarodnega varstva. Te uboge ljudi so oddelki francoskega brodovja napadli, poškodovali vse priprave pri svetilniku, pokvarili pitno vodo, raztrgali zastave in vzeli ubogi družini vse perilo in ves živež.

Ranjenci na Dolenjskem.

Prvi transport ranjencev v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu. Ker je prišlo v četrtek poročilo, da pride 140 ranjencev iz severnega bojišča, se je na kandijskem kolodvoru zbrala obilna množica. Novomeška meščan-

